

In de kijker

Erfgoeddag

Dit jaar namen 587 erfgoed- en zorginstellingen in 276 gemeenten deel aan de zeventiende editie van Erfgoeddag in Vlaanderen en Brussel met als thema 'Zorg'. In de vele musea, archieven, erfgoedbibliotheken, woonzorgcentra, OCMW's en hun archieven, heem- en geschiedkundige kringen zijn naar schatting 240.000 bezoekers geregistreerd. 'We wilden erfgoed- en zorginstellingen inspireren om bruggen te slaan tussen de cultureel-erfgoedsector en de zorgsector', zegt Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz. 'De publieke belangstelling voor deze editie getuigt van de kracht van deze wederzijdse uitnodiging.'

Karakters op rust in Woonzorgcentrum Denderrust

Een geslaagde samenwerking tussen Heemkundige Kring De Faluintjes, Woonzorgcentrum Denderrust en de Academie Beeldende Kunsten Aalst (ABKA) zorgde in het kader van Erfgoed-

dag voor een interactieve en intergenerationele tentoonstelling. Aan het project namen zowel bewoners van serviceflats, residentiële bewoners en mensen van het dagverzorgingscentrum deel. 'Voor ons was het een uitgelezen kans om de buitenwereld binnen te brengen in het Woonzorgcentrum', zegt centrumverantwoordelijke Cécile van Merris.

In de week voor de tentoonstelling werden studenten van ABKA opgetrommeld om op verschillende dagen een aantal bewoners van Woonzorgcentrum Denderrust en Residentie 't

Oud Klooster in Herdersem te portretteren. Samen met hen ging de heemkundige kring en het personeel van het woonzorgcentrum op zoek naar de verhalen achter deze personen. Men ging na welke levensverhalen deze mensen hebben getekend en welke maatschappelijke evoluties zij gedurende hun leven hebben waargenomen en meegemaakt.

‘De leerlingen van het vijfde jaar kunstsecundair onderwijs kwamen tijdens de lesuren naar het woonzorgcentrum met hun begeleiders om de mensen te interviewen’, zegt Fons Dierickx, voorzitter van Heemkundige Kring De Faluintjes. ‘Er werden telkens groepjes gevormd van twee leerlingen. Eén daarvan tekende en de andere schreef. Nadien wisselden ze van rol. Zo werden in totaal 30 mensen geïnterviewd, waarvan ook een portret werd gemaakt in potlood of houtskool. De geïnterviewden kregen deze tekening na afloop ook mee naar huis.’

Het resultaat was een soort levende geschiedenis die creatief werd vertaald. Op 30 april konden de resultaten niet alleen ter plaatse komen bewonderen, maar kon men ook een aantal studenten bezig zien en horen. ‘De mensen waren echt vereerd dat ze gevraagd werden’, zegt van Merris. ‘De portretten werden aangevuld met ons beschikbare fotomateriaal en je merkte dat dat echt gesprekken op gang bracht. De bezoekers herkenden bewoners van wie ze niet wisten dat ze hier ook woonden. Dan gingen ze hen opzoeken of haalden ze herinneringen van vroeger naar boven.’

De tentoonstelling vond plaats in één ruimte en er waren ook enkele leerlingen aanwezig voor demonstraties. Tegelijk werd een andere ruimte ingericht in de stijl van de jaren vijftig en zestig. Daar werden verhalen opgehaald aan de hand

van de vertelkoffers van Erfgoedcel Terf. ‘Deze vertelkoffers zitten vol met thematisch herinneringsmateriaal’, zegt van Merris. ‘Onze ergotherapeuten zorgden ervoor dat er gesprekken op gang gebracht werden waar bezoekers vrij bij konden aansluiten.’

Vertelkoffers

Reminisceren is een ideale manier om oudere mensen een gevoel van eigenwaarde te geven en om hen nog eens te laten terugblikken op hun leven en dit verleden te delen met anderen. Vertelkoffers zitten boordevol voorwerpen, verhalen, foto's en filmpjes om herinneringen boven te halen. Er zijn verschillende erfgoedcellen die dergelijke koffers gratis ontlenen. Voor een overzicht kan je hier terecht: http://www.bieterf.be/sites/default/files/userimages/user36/Herinneringskoffers_2016.pdf.

‘De heemkundige kring was de organisator van het project, maar om het te kunnen realiseren konden we beroep doen op een subsidie van de erfgoedcel. Het was dit jaar onze bedoeling om samen te werken met andere sectoren en we zijn zeer tevreden over het resultaat. De samenwerking met de verantwoordelijke van het Woonzorgcentrum verliep erg vlot en haar inbreng groot.’

Ook de medewerkers van het Woonzorgcentrum blikten tevreden terug op het project. ‘Het was de eerste keer dat we zoiets organiseerden, en zeker niet de laatste. Het resultaat was geslaagd: een intergenerationele samenwerking die ook buitenstaanders binnen de muren van het Woonzorgcentrum bracht. Achteraf bekeken hadden we de persoonlijke verhalen van de bewoners nog iets beter moeten uitwerken. Dat is een aandachtspuntje dat we meenemen naar de volgende keer.’

Rob Bartholomees
Consulent Heemkunde Vlaanderen

Uitkijken naar Erfgoeddag 2018

Op 22 april 2018 staat de volgende editie van Erfgoeddag op de agenda. Het thema is – niet toevallig in een verkiezingsjaar – ‘Kies voor erfgoed’. Erfgoeddag roept iedereen op om te kiezen voor erfgoed, maar kiezen voor erfgoed dwingt ook tot het maken van keuzes. Daarnaast biedt dit thema de kans om ook het cultureel erfgoed over verkiezingen onder de aandacht te brengen.